

ספר התשב"ץ

דיני פורים .

קעב ומה שנותנים ג' מחצאות כפורים זהו רמו לשקל דכתיב בפרשת

כי תשא ג' פעמים מחצית השקל :

קעג ובמקום שאין מנין יכול לעכב לעצמו מעות פורים שלו וליתנו

במקום שירצה :

קעד כשחל פורים ביום א' ואומר במרצאי שבת בתפלת שמונה עשרה

על הנסים אף על פי שלא קראו המגלה עדיין , ואחר המגילה ואומר ויהי

נועם ואתה קרוש ויתן לך (ב) ::

קעה ואפילו במקום שאין מנין אם יש לשם ד' או ה' או יותר אם יש

אחד מהם שיודע את המגילה והאחרים אינם יודעים האחד פוטר את כולם

כדאמר' פרק כל הבשר (קו וברכות דף מז) סופר מברך ובור יוצא אבל

אם כולם יודעים אותה אם אין שם מנין אם ידעו כולם יקראו לעצמם :

קעו ומי שקורא את המגילה לחולה או ליולדת צריך לברך לפנייה

ולאחרייה אף על פי שכבר יצא ידי חובתו בבית הכנסת כדאמרין כל

הברכות כולן אף על פי שיצא מרצאי חוץ מברכת הלחם וברכת היין שהן

ברכות הנהנין :

קעז והוא מברך על מקרא מגילה ושעשה נסים ושהחיינו וסימינך

מנ"ח , והרכ את ריבנו אינו ביום של פורים אך שהוא אומר בנחת זמן

בתוך כך שהקהל עונין אמן :

קעה וששאלת אם יש לעשות פורים ראשון באדר הראשון ולהתענות

ביום שלפניו לא כי אין לעשות בו פורים כלל וכל שכן שאין צריך

להתענות ביום שלפניו . והא דתנן בפ"ק דמגילה (דף ו) אין בין אדר

ראשון לאדר שני אלא מקרא מגילה ומתנות לאביונים בלבד , ומסיק

תלמודא דהכי קאמר אין בין ארבעה עשר שבאדר הראשון לארבעה עשר

שבאדר השני אלא מקרא וכו' הא לענין הספד ותענית זה זה שוין , היינו

אם קראו את המגילה באדר הראשון ונתנו מתנות לאביונים ושוב נמלכו

בית דין לעבר את השנה או צריכים לחזור ולקרות ולעשות פורים באדר

השני , כך הפירושו וכן מוכח בכל ההלכה (ג) :

(א) ומיהו לא נהגו העולם לומר ויהי נועם רק ואתה קדוש , ע"כ :

(ב) מיהו כבר נהגו רבותינו לעשות פורים באדר ראשון ב"ד צו לענין אכילה ושתייה

ולעשות סעודה גדולה , מדתקן אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא מקרא מגילה

ומתנות לאביונים ומסיק תלמודא דהכי קאמר אין בין ארבעה עשר של אדר הראשון

לארבעה עשר של אדר השני אלא מקרא מגילה ומתנות לאביונים הא לענין הספד

ותענית ב"ד של אדר הראשון כמו בארבעה עשר של אדר שני , ודקדקו רבותינו

שבדורות האחרונים כיון דלענין הספד ותענית זה זה שוין א"כ יש להרבות בסעודה

קעט ומה שנוהגין ליתן לשפחות מעות פורים אסור להרגילם בעיר שלא הורגלו בכך, ושמעתי שרבינו אפרים ו"ל היה קורא עליהם וכסף הרביתי להם וזהב עשו לבעל. אבל במקום שכבר הרגילום אין לבטל הדבר מפני דרכי שלום כדתנן (גיטין דף סא) מפרנסין עניי גוים עם עניי ישראל מפני דרכי שלום ומחזיקין ידיהם בשביעית ושואלים בשלומם כבשלום ישראל:

קפ וששאלת אם מגילה צריכה היקף גויל ועמוד. כתשובת רבינו תם כתוב כיון דנקראת ספר ונקראת אגרת עבדינן לחומרא ויהבינן לה דין ספר לכל מילי לבר מחד מלתא דיהבינן לה דין אגרת לענין דאם לא הטיל בה רק י' חוטי גידין וכל השאר תפור מחוטי פשתן כשרה, אבל לענין עבוד לשמה והיקף גויל וחטוטרות חית"ץ ותליית הה"א וקו"ף וכל גוף האותיות בצורתן וכזיונן של שעטנ"ז ג"ץ וכחסירות וביתרות הכל כספר תורה, ועמוד נמי צריכה כדאיתא בפרק קמא דבבא בתרא (דף יד) ומניח חלק למגילה לתופרה מצד אחד כדי לגול עמוד ומצד אחד כדי לגול כולה ובספר התרומה כתוב שיש לכתוב ארבעים ושמונה שיטיין לכל עמוד במגלה כמו בספר תורה, ובמס' סופרים (דף ב) ראיתי בענין אחר או ארבעים ושנים כנגד המסעות או ששים כנגד ס' רבוא או ע"ב כנגד שם של ע"ב (התם גר' כנגד ע"ב זקנים) או צ"ח כנגד צ"ח קללות שבמשנה תורה. ומיהו במגילה נראה דאין להקפיר במנין השורות רק שלא תהא ננקדת. ושלא יהא ברכותיה כתובים בתוכה. ושלא תהא בין הכתובים שאין לקרות בהם בצבור:

קפא המגילה אינה צריכה להיות ווי העמודים, ואפי' ספר תורה אין צריך להיות כך, וסופר אחד עשה מעצמו כך ונהגו העולם אחריו כך, ואדרכא אלו יהיב שום ספר תורה לכתוב יש להזהר שלא יהא שום עמוד מתחיל בוא"ו כי אם וא"ו של ביי"ה שמ"ו וא"ו של ואעידה בהם, ושלא יהא שום עמוד מתחיל באלו האותיות כדי שיהא היכר לאלו האותיות, ואי איישר חילי אבטליניה לאותו מנהג של ווי העמודים כי כמה פעמים בא לידי קלקול גדול שמקטינים האותיות ומרחיבין אותם אשר לא כדת כדי שיבוא הוא"ו בראש העמוד (א):

בארבעה עשר של אדר ראשון כמו בארבעה עשר של אדר השני. וכן היה רגיל רבינו יחיאל מפרי"ש להרבות בשמחה ובקעודה בארבעה עשר של אדר ראשון ולהזמין בני אדם עמו כדמשמע נמי לשון המשנה דאין בין וכו' מיהו קעודה גדולה א"ש לעשות, ומיהו אין להתענות בשלשה עשר של אדר ראשון. ומה שפירש צפנים דהא דתנן אין בין אדר ראשון וכו' היינו אס קראו וכו' טעות סופר הוא כדמוכח התם בהדיא כדפרישית:

ג) מיהו יש ליישב מנהג הסופר דווי העמודים לפי התם מי שלא עשה ווי העמודים דיעבד כשר, ובי"ה שמ"ו דיעבד פקול, ע"כ. והזיונים צריכים ליגע באלו ולית דין צריך בשש: